	9. www.mf.uz – O'zbekiston Respublikasi Moliya va Iqtisodiyot vazirligi sayti 10.www.ach.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi Hisob palatasining sayti
7.	**Namangan muhandislik – qurilish instituti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.**
8.	**Fan/modul uchun mas'ullar:** **I.Q.Sirojiddinov – NamMQI "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrasi professori, i.f.n.**
9.	**Taqrizchilar:** **U.Xolmirzayev – NamMQI "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrasi dotsenti, i.f.f.d. (PhD)** **O.Sobirov – NamMTI "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrasi dotsenti, i.f.f.d. (PhD).**

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

NAMANGAN MUHANDISLIK-QURILISH INSTITUTI

NamMQI
O'quv-uslubiy boshqarma
№ 34
« 30 » 08 2024 y.

"Tasdiqlayman"
Namangan muhandislik-
qurilish instituti rektori
__________ SH.T.Ergashev
2024 yil "____" __________

INVESTITSION LOYIHALARNI BAHOLASH

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohalari:	400 000-	Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohalari:	410 000-	Biznes va boshqaruv
Mutaxasislik:	70410101-	Buxgalteriya hisobi

Fan/modul kodi ILB2205		O'quv yili 2024 - 2025	Semestr 2	ECTS – Kreditlar 5	
Fan modul turi Tanlov		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 5	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Investitsion loyihalarni baholash	74 (30 m/ 44 a)		76	150

2.

I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarda investitsion faoliyat sohasida amaliy kompetentsiyalarni shakllantirishdan iborat. Fan mazmunini anglab etish talabalarning shaxsiy fikrlash qobiliyatini oshirish, ijodiy va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini baholash va fikrlash jarayonlarini o'rganish usullari kabi jihatlar uchun muhimdir.

Fanning vazifasi - investitsiyalash iqtisodiy jarayonini o'rgatish va ishtirokchilarini aniqlash, mamlakat iqtisodiyotida investitsiyalarni iqtisodiy mohiyati, tavsifi va rolini tadqiqi etish, investitsion faoliyatni normativ-huquqiy asoslarini tahlil qilish, asosiy kapitalga qaratilgan investitsiyalarning samaradorligini baholash usullarini o'rganish, moliyaviy investitsiyalarni investitsion sifati va samaradorligini baholash, investitsion portfelni shakllantirish va'boshqarish, kapital qo'yilmalarni moliyalashtirish va kreditlash manbalari va usullarini tadqiq etish, qurilishda pudrat munosabatlari va loyihalashtirishni tashkil etishdan iboratdir.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Investitsiyalar va investitsion jarayon

Investitsiyalar mohiyati, turlari va iqtisodiyotda tutgan o'rni. Investitsiyalar va investitsion jarayon. Investitsion siyosat.

2-mavzu. Investitsion iqlim va investitsion jozibadorlik

Investitsion iqlim: tushuncha, omillar va baholash usullari. Mikro va makrodarajada investitsion jozibadorlik. Investitsion jozibadorlikni baholash usullari

3-mavzu. Investitsiya portfeli

Investitsiya portfeli tushunchasi, turlari va shakllantirish tamoyillari. Investitsiya portfelini passiv va aktiv boshqarish strategiyalari. Investitsiya portfelini baholash.

4-mavzu. Moliyaviy investitsiyalar

Qimmatli qog'ozlar tushunchasi, tavsifi va emissiyasi. Aktsiya, obligatsiya, davlat va munitsipal qimmatli qog'ozlar. Cheklar, veksellar va xosilaviy qimmatli qog'ozlar.

5-mavzu. Investitsion loyihalar va ularni baholash tamoyillari

Investitsion loyihalashtirishning mohiyati. Investitsion loyihalarning samaradorligini baholash. Moliyaviy investitsiyalarni baholash.

6-mavzu. Investitsiyalar samaradorligini baholashda noaniqlik omili va risklarni hisobga olish

Investitsiyalar samaradorligini baholashda noaniqlik omili va risklarni hisoblash usullari. Investitsion loyihani ishlab chiqishda inflyatsiyani hisobga olish. Investitsion loyihani zararsizlik chegarasini hisoblash.

7-mavzu. Kapital qo'yilmalar shaklidagi investitsiyalar

Kapital qurilishning mohiyati. Qurilish jarayonining tushunchasi va bosqichlari. Kapital qurilish tizimida investitsion jarayon ishtirokchilari. Qurilishning tashkiliy shakllari. Kapital qurilish tizimida savdo va loyihalashtirish. Zamonaviy iqtisodiy sharoitlarda kapital qurilishni boshqarish xususiyatlari.

8-mavzu. Investitsiyalarni moliyalashtirish manbalari

Investitsion resurs tushunchasi, ichki va tashqi investitsiyalar. Korxonaning moliyalashtirish manbalari tuzilishi. Korxonaning o'z, jalb qilingan va qarz investitsion manbalari.

9-mavzu. Xorijiy investitsiyalar

Xorijiy investitsiyalarning iqtisodiy tabiyati va mohiyati. Xorijiy investitsiyalarning tavsifi va tuzilishi. Bevosita va portfel investitsiyalarning tasnifi. Investitsion faoliyatda transmilliy kompaniyalarning roli.

10-mavzu. Innovatsion ishlab chiqarishni moliyalashtirish

Innovatsiyalarni moliyalashtirishning manbalari va shakllari. Xo'jalik shartnomalari, qisqa va uzoq muddatli bank kreditlari, qarz mablag'lari, ichki va tashqi investitsiyalar.

Xorijda innovatsion faoliyatni moliyalashtirish usullari. Innovatsion faoliyatni loyihaviy moliyalashtirish.

11-mavzu. Innovatsion ishlab chiqarishda rivojlanishida klasterlarning o'rni va ahamiyati

Klaster tushunchasi, ularning vujudga kelishi, ularning rivojlanishida nazariy yondashuv va qarashlar. Klasterlarning iqtisodiy mohiyati. Mamlakat iqtisodiyot tarmoqlari rivojlanishida klasterlarning o'rni va ahamiyati.

Klaster strategiyalari. Davlat yoki korxonaning klaster siyosati va innovatsion klasterni rivojlantirish vositalari. Klaster usulida joriy qilingan innovatsion texnologiyalarni iqtisodiy samaradorligi.

12-mavzu. Innovatsion ishlab chiqarishda rivojlanishida klasterlarning o'rni va ahamiyati

Klaster tushunchasi, ularning vujudga kelishi, ularning rivojlanishida nazariy yondashuv va qarashlar. Klasterlarning iqtisodiy mohiyati. Mamlakat iqtisodiyot tarmoqlari rivojlanishida klasterlarning o'rni va ahamiyati.

Klaster strategiyalari. Davlat yoki korxonaning klaster siyosati va innovatsion klasterni rivojlantirish vositalari. Klaster usulida joriy qilingan innovatsion texnologiyalarni iqtisodiy samaradorligi.

13-mavzu. Innovatsion ishlab chiqarishni tashkil etish va rivojlantirish yo'nalishlari

Mehnat resurslarni boshqarish strategiyasining mohiyati va turlari. Ta'lim tizimida innovatsion faoliyatni boshqarish. O'zbekistonni innovatsion rivojlantirishda intellektual resurslar. Kadrlarni tanlash, baholash va vazifalarga tayinlash tizimi. Malakali kadrlarni tayyorlash va qayta tayyorlash tizimi. Logistik xizmatlarni innovatsion boshqarish. O'zbekiston Respublikasida zamonaviy innovatsion marketing strategiyalari. Innovatsion marketingni shakllantirishning kontseptual asoslari. Yangi mahsulot va texnologiyalarni bozorga kirish strategiyasi

14-mavzu. Korxonada investitsiyalar va innovatsiyalar portfelini shakllanishi

Investitsiyalar va innovatsiyalarning iqtisodiy mazmuni va mohiyatini, investitsiya va innovatsiya faoliyati va investitsiya siyosati, iqtisodiyotni rivojlantirishda xorijiy investitsiyalarning roli, investitsiya faoliyatini rivojlantirishda investitsiya muhitining o'rni, davlat investitsiya dasturi.

Investitsiyalar portfelini boshqarishning mazmuni, maqsadi va vazifalari. Investitsiyalar kiritish qoidalari. Innovatsiyalar portfellarini shakllanishi. Sarmoyalarning narxi va o'rtacha o'lchangan qiymatini belgilash. Investitsion

loyihaning biznes – rejasi, uni tuzish.

15-mavzu. Innovatsiyalarni ishlab chiqarishga tashkiliy-texnologik tayyorlash asoslari

Texnologiyalarning rivojlanish tendensiyalari va ularning tasnifi. Ishlab chiqarish tashkiliy-texnik darajasining vazifalari, xususiyatlari va bosqichlari. Ishlab chiqarish tashkiliy-texnik darajasini tahlil qilish va bashoratlash. Ishlab chiqarish tashkiliy-texnik darajasining iqtisodiy masalalari. Ilmiy tadqiqot, ishlanma va texnologiyalarni natijalarini tijoratlashuvi strategiyasini ishlab chiqishda maqsadli bozor tahlili.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

III.I. Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1-mavzu. Investitsiyalar va investitsion jarayon
2-mavzu. Investitsion iqlim va investitsion jozibadorlik
3-mavzu. Investitsiya portfeli
4-mavzu. Moliyaviy investitsiyalar
5-mavzu. Moliyaviy investitsiyalar
6-mavzu. Investitsion loyihalar va ularni baholash tamoyillari
7-mavzu. Investitsiyalar samaradorligini baholashda noaniqlik omili va risklarni hisobga olish
8-mavzu. Investitsiyalar samaradorligini baholashda noaniqlik omili va risklarni hisobga olish
9-mavzu. Kapital qo'yilmalar shaklidagi investitsiyalar
10-mavzu. Investitsiyalarni moliyalashtirish manbalari
11-mavzu. Investitsiyalarni moliyalashtirish usullari
12-mavzu. Xorijiy investitsiyalar
13-mavzu. Xorijiy investitsiyalar
14-mavzu. Innovatsion ishlab chiqarishni moliyalashtirish
15-mavzu. Innovatsion ishlab chiqarishda rivojlanishida klasterlarning o'rni va ahamiyati
16-mavzu. Innovatsion ishlab chiqarishda rivojlanishida klasterlarning o'rni va ahamiyati
17-mavzu. Innovatsion ishlab chiqarishni tashkil etish va rivojlantirish yo'nalishlari
18-mavzu. Innovatsion ishlab chiqarishni tashkil etish va rivojlantirish yo'nalishlari
19-mavzu. Korxonada investitsiyalar va innovatsiyalar portfelini shakllanishi
20-mavzu. Korxonada investitsiyalar va innovatsiyalar portfelini shakllanishi
21-mavzu. Innovatsiyalarni ishlab chiqarishga tashkiliy-texnologik tayyorlash

asoslari

22-mavzu. Innovatsiyalarni ishlab chiqarishga tashkiliy-texnologik tayyorlash asoslari

Amaliy mashg'ulotlar bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

III.II. Laboratoriya mashg'ulotlari rejalashtirilmagan

IV. Fan bo'yicha kurs ishi rejalashtirilmagan

V. Mustaqil ta'lim topshiriqlari

Mustaqil ta'lim topshiriqlari uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Investitsiyalarning iqtisodiy mohiyati va tabiyati.
2. Investitsiyalarni tasniflash.
3. Investitsiyalarning turlari.
4. Investitsiyalarning moliyalashtirish manbalari.
5. Investitsiyalarni moliyalashtirishning zamonaviy shakllari va usullari.
6. Investitsiyalar samaradorligini baholash usullari.
7. Investitsiyalarni boshqarish.
8. Davlatning investitsiya siyosati.
9. Investitsiya faoliyatining soliqlar orqali tartibga solish.
10. Investitsion iqlim va investitsion jozibadorlik.
11. Investitsion risklar tushunchasi va turlari.
12. Investitsion risklarni boshqarish usullari.
13. Xorijiy investitsiyalar: mohiyati va shakllari.
14. Xorijiy investitsiyalarni davlat tomonidan tartibga solish.
15. Investitsiya bozori.

Mustaqil o'zlashtirilgan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda internet tarmoqlaridan foydalanib referat va uning taqdimoti, xorijiy tillardagi adabiyotlardan foydalanishi, keys-stadi, vaziyatli masalalar to'plami ishlab chiqishi tavsiya etiladi.

3. **VI. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari**

Talaba bilishi kerak:

- buxgalter kasbiy va ahloqiy majburiyatlari, moliyaviy hisobotlarni shakllantirish va taqdim etish haqida ***tasavvurga ega bo'lishi; (bilim)***
- daromad, ijara, moliyaviy instrumentlar, xodimlarni rahbatlantirish, aktsiyaga asoslangan to'lovlar tavsifi, soliqqa tortish tartibi, birgalikdagi faoliyat bo'yicha

kelishuvlar, guruhlashtirilgan moliyaviy hisobotlarning xususiyatlarini ***bilishi va ulardan foydalana olishi; (ko'nikma)***

- xorijiy valyuta hamda pul oqimlari to'g'risidagi hisobotni tuzish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak. (malaka)***

4. **VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:**

- ma'ruzalar;
- real vaziyatga asoslangan amaliy ishlarni bajarish;
- esse, tezis va maqolalar yozish;
- vaziyatli topshiriqlarni (keys-stadi) yechish;
- mustaqil ishlarni bajarish;
- taqdimot tayyorlash;
- turli darajadagi testlarni yechish;
- so'rov o'tkazish.

5. **VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:**

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'gri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ish yoki test sinovlarini topshirish.

6. **Asosiy adabiyotlar**

1. Aliev Y.E. Innovatsion iqtisodiyot. - Toshkent: "Iqtisodiyot", 2019.
2. Umarxodjayeva M.G'., Yaxyayeva I.K. Ishlab chiqarish menejmenti. - Toshkent: "Iqtisodiyot", 2019.

Qo'shimcha adabiyotlar

3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni. 2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasini "Insonga e'tibor va sifatli ta'lim yili"da amalga oshirishga oid Davlat dasturi to'g'risida. 2023-yil 28-fevral, PF-27-son.
4. Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. -Toshkent: "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet.
5. ***Ruzmetov Ya.O., Zaytvitdinov O.I.*** Ishlab chiqarish jarayonlarini tashkil qilish va rejalashtirish. - Toshkent: ***Innovatsion rivojlanish nashriyot matbaa uyi, 2020.***
6. Ergashxodjayeva Sh.D. Innovatsion marketing. Darslik. - Toshkent: "Iqtisodiyot", 2019.
7. Yo'ldoshev N.Q., Akbarxodjaeva Z.Z. Innovatsion menejment. - Toshkent: "Iqtisodiyot", 2019.

Axborot manbaalari

8. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi portali